

Avanos'a Dâir Yazılar - 2

Yazarlar

Dr. Filiz Kılıç

Mehmet Kılıç

Yazarlar ile İletişim

mhtkiloc20@gmail.com

ISBN: 978-605-9247-48-1

1. Baskı

Şubat, 2017 /Ankara

300 Adet

Grafiker®

Yayınları

Yayın No: 222

Web: grafikeryayin.com

Kapak ve Sayfa Tasarımı

Baskı ve Cilt

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık

Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

1. Cadde 1396. Sokak No: 6

06520 (Oğuzlar Mahallesi)

Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafiker@grafiker.com.tr

Web : grafiker.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	5
Eski Avanos'ta Gündelik Yaşam.....	7
Doktor Hacı Mehmet Nuri Bey ve Konağı.....	77
Göynük Mâhitâb Kadın Efendi (Mehtap Hatun) Camisi.....	101
Avanos'ta Hıdırellez Kutlamaları.....	117
Avanos'ta Nazar Değmesiyle İlgili İnanışlar.....	127
Çalış Kasabasında Evlilik Âdetleri.....	137
Avanos ve Çevresinde Düğünlerde Oynanan Oyunlar.....	153
Avanos ve Çevresinde Kaybolan Bir Gelenek: Güreş ve Cirit Oyunu.....	173
Avanos'ta Ölümle İlgili Âdetler.....	189
Avanos ve Çevresinde Ağıt Yakma Geleneği.....	213
Tahir Kutsi Makal ve Avanos'la İlgili Halkbilim Çalışmaları.....	231
Avanoslu Bir Yapı Ustası: Tokmak Mustafa Dede.....	249
Avanoslu Farklı Simalar.....	267
A. Mütevezi Bir Avanos Sevdalısı: Avukat Ali İnce.....	267
B. Avanoslu Gariban Bir Çanak Ustası: Hacerap.....	271
C. Avanoslu Şair İsmail Akman.....	274
Avanos'taki Arzuhalci, Dava Takipçileri.....	281

Avanos'ta Nalbantlık Mesleği.....	295
Avanos'un Delileri.....	303
Göynük Köyü Tetkikleri.....	313
Genezin Köyü'yle İlgili Olarak Yazılanlar Üzerine Bir Değerlendirme.....	323
Avanos'ta Keklik Sevgisi.....	383
Çabuk Unutulan Dostlar (!): Avanos'un Eşekleri.....	397
Avanos'ta Bağcılık ve Üzümünden yapılan Yiyecek, İçecekler.....	419
Kaynaklar.....	441

ÖN SÖZ

Avanos'a dair yaptığımız araştırmalar devam ediyor. Yüzerce yıllık birikimin neticesi olarak ortaya çıkan pek çok şey el değmeden duruyor. Avanos insanı zengin bir kültür hazinesinin üzerinde oturuyor. *Ol mâhîler ki deryâ içredir deryâyı bilmezler* mısrasında olduğu gibi pek çoğumuz sahip olduklarımızın, içinde yaşadığımız değerlerin farkında değiliz.

Sözlü kültür ürünlerinin yaşaması için halk tarafından sürekli anlatılması, nesilden nesile aktarılması gerekir. Günümüzde ne yazık ki bu bağ kopmuştur. Ne dinleyen var, ne de anlatan. Köprülerin altından çok sular akmış, eski neslin yeni nesil ile anlaşması zorlaşmış, gençlerin hayata bakışları, zevkleri, ilgi alanları değişmiştir. Hal böyle olunca da eskiye rağbet azalmıştır. Sözlü kültürün aktaramadığı kültür ürünlerini yaşatmanın ve unutulmasını önlemenin tek yolu onları kayıt altına almaktır. İster görüntü ve sesle, isterseniz yazarak kayıt altına almadığımız herşey kaybolup, unutulmaya mahkûmdur.

Yaptığımız çalışmalarda, öncelikli olarak daha çok sözlü olarak bilinen, yazıya geçirilmemiş konuları ele alıyoruz. Konular konuları, olaylar olayları, kişiler kişileri getiriyor. Karşımıza büyük aile dramları, mutluluklar, ilginç konular, olaylar çıkıyor. Bugün pek çok Avanoslunun bile "*ya öyle mi, ben bile böyle olduğumu bilmiyordum*" diye hayrete düştüğü tarihi olaylar duyduk. Bazılarını ailelerin izniyle, hoşgörülerine sığınarak yazdık, bazılarını unuttuk (!). Bir kelimelik, bir cümlelik bilginin peşinde günlerce koştuk, pek çok kişiye sorarak doğrulattık. İnsanların geçmişlerinden kaçması mümkün olmuyor, siz kaçtıkça o sizi kovalıyor.

Son yıllarda dünyada ve Türkiye’de şehir tarihçiliğine ilgi çok arttı. Bireyler, “Ben kimim” sorusunun cevabını bulmak, kendi kimliğini, atalarının bıraktığı izlerde aramak için yollara düşer oldu. İnsanlar atalarının yaşadığı, kendilerinin doğup büyüdüğü yerlerin, şehirlerin, kasabaların, mahalle ve evlerin eski halini bilmek, onların hayatı acısıyla, tatlısıyla paylaştıkları kişi ve mekânları bulmak, geçen iyi ve kötü günleri, acı, tatlı hatıraları tekrar yaşayarak yâdetmek istiyor.

Geçmişini bilmeyenin geleceği olamaz. İyi bir gelecek inşa etmenin yegâne yolu da ortak bir mekân hafızası yaratmaktır. Ne yazık ki şimdiye kadar Avanos’ta yazılı bir şehir hafızası yoktu. Emri Hak vâki olunca herkes bildiğini de yanında götürüyordu. Gün, oturup eskiyi eleştirme değil, geçmişten alınan derslerle geleceğin nasıl inşa edileceğini konuşma günüdür. Bu birkaç gönüllünün tek başına taşıyabileceği bir yük değildir. Türkiye’nin pek çok yerinde yapıldığı gibi Avanos’ta da kamu ve yerel yönetimlerin, sivil toplum örgütlerinin ellerini taşın altına koyması ve bu çalışmalara destek olması gerekir.

6

“Avanos’a Dâir Yazılar-2” adlı çalışmamızda da “Avanos’a Dâir Yazılar-1”de olduğu gibi Avanos’la ilgili farklı konular ele alınmıştır. Yine biyografiler, halk bilim ve folklorik konular, tarihi mekânlar ve gündelik yaşamla ilgili yazıların ilginizi çekeceğini tahmin ediyoruz. Bu kitapta da pek çok Avanoslu kendi yaşantısından, ailesinden, geçmişinden birşeyler bulacak, kayıp giden zamanın ardından zihninde kalan anıların kavruk ve yakıcı olduğu kadar hoş tatlarını da hissedecektir.

Bize destek veren tüm Avanos halkına teşekkür ederiz. Desteginiz ve hoşgörünüzle çalışmalarımız devam edecektir.

Dr. Filiz Kılıç - Mehmet Kılıç
Nevşehir 2017